

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра всесвітньої історії та релігієзнавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

Е.В. Бистрицька

“27” серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання історичних дисциплін у ЗВО

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Галузь знань	<u>В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	<u>В9 Історія та археологія</u> (код і найменування спеціальності)
Освітня програма	<u>Історія та археологія</u> (найменування освітньої програми)
Мова навчання	<u>українська</u>

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання історичних дисциплін у ЗВО» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої програми В9 Історія та археологія.

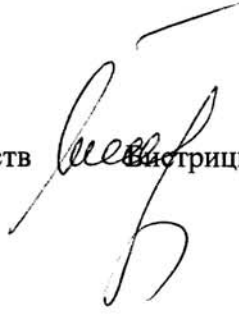
Розробники:

Н.В. Ігнатенко, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства

Протокол №1 від "27" серпня 2025 року.

Завідувач кафедри всесвітньої історії та релігієзнавств

Вистрицька Е.В.

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Історія та археологія
2	Спеціальність	В9 Історія та археологія
3	Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
4	Ступінь вищої освіти	Другий (магістерський)
5	Статус дисципліни	Обов'язкова
6	Мова навчання	Українська
7	Курс	1
8	Семестр	2
9	Кількість змістових модулів	2
10	Форма підсумкового контролю	екзамен
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4
12	Загальна кількість годин	120
13	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 48, заочна форма –
14	Лекції (год.)	Денна форма – 22, заочна форма –
15	Семінарські заняття (год.)	Денна форма – 26, заочна форма –
16	Самостійна робота студента (год.)	Денна форма – 72, заочна форма –

Вид занять: лекційні, семінарські.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: 40% до 60%

2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Методика викладання історичних дисциплін у ЗВО» полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти професійної методичної компетентності, необхідної для ефективного проєктування, організації та реалізації освітнього процесу з історичних дисциплін у закладах вищої освіти, з урахуванням сучасних освітніх підходів, інноваційних технологій навчання та вимог академічної доброчесності.

3. Компетентності та результати навчання.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей і результатів навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК09. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК07. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН09. Здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн.

4. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна вивчається в другому семестрі першого курсу й передбачає наявність у здобувачів системних знань з історії України та всесвітньої історії, здобутих на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, сформованих предметних компетентностей, навичок критичного мислення, комунікації й самоорганізації, а також готовності до педагогічної діяльності у закладі вищої освіти. Вона спирається на такі обов'язкові компоненти освітньої програми, опановані в першому семестрі:

«Психологія і педагогіка вищої школи» (ОК 6): дає психологічні та дидактичні основи навчання у ЗВО — особливості студентського віку та студентської групи, сучасні технології й форми організації навчання, контроль та оцінювання навчальних досягнень, на які спирається методика викладання історичних дисциплін;

«Менеджмент в освіті» (ОК 5): формує уявлення про управління закладом освіти й освітнім процесом, планування, ухвалення управлінських рішень, командну взаємодію та самоменеджмент, що необхідно для планування й організації навчальних занять і самостійної роботи студентів;

«Теорія та методологія історичних досліджень» (ОК 9): формує розуміння предмета, структури й методів історичної науки, історичного мислення, рівнів історичного пізнання, класифікації й періодизації, що визначає змістове й методологічне наповнення викладання історичних дисциплін;

«Методика наукових досліджень» (ОК 1) та «Філософія науки» (ОК 2): формують навички організації наукової й науково-дослідної роботи, аргументації та дотримання академічної доброчесності, розуміння розвитку наукового знання, необхідні для керівництва самостійною та науково-дослідною роботою студентів.

Знання та вміння, набуті в межах дисципліни, застосовуються під час виробничої педагогічної практики (ОК 16), зокрема у підготовці й проведенні

лекцій і семінарських (практичних) занять, організації самостійної роботи та оцінюванні результатів навчання.

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ЗВО)

Тема 1. Методика викладання історії у ЗВО в структурі педагогічних наук.

Поняття "методика" в педагогічній науці. Об'єкт, предмет, завдання та функції методики викладання історичних дисциплін у ЗВО. Роль і місце методики викладання історичних дисциплін в системі наук. Методи наукового дослідження «Методики викладання історичних дисциплін у ЗВО». Методика викладання історичних дисциплін у ЗВО в контексті реформування сучасної загальноосвітньої системи України.

Науково-педагогічна література із загальних питань та окремих проблем методики викладання історичних дисциплін у ЗВО.

Тема 2. Теоретичні засади організації навчального процесу у ЗВО.

Предмет і об'єкт дидактики ЗВО. Принципи навчання у ЗВО. Сутність і методологічні засади навчання у ЗВО. Рушійні сили, логіка навчального процесу у ЗВО. Структура процесу оволодіння знаннями, вміннями й навичками, формування загальноосвітніх та предметних компетентностей. Зміст освіти у ЗВО. Система планування й організація освітнього процесу у ЗВОЗ. Навчальний план, навчальна програма, підручник, посібник, НМК.

Тема 3. Класифікація, зміст та структура історичних дисциплін у ЗВО.

Класифікація та загальна характеристика історичних дисциплін відповідно до профільності ЗВО і специфіки факультетів. Сучасні норми та стандарти історичної освіти у ЗВО. Мета, функції, форми та засоби навчання історичних дисциплін у ЗВО: проблема їх вибору та оптимального поєднання у навчальних планах та робочих програмах.

Аналіз навчальних планів та робочих програм різнопрофільних вузів та факультетів стосовно вивчення предметів історичного циклу. Методика створення робочих програм.

Тема 4. Методика формування знань з історичних дисциплін у ЗВО.

Структура знань відповідно до навчальних курсів предметів історичного циклу. Етапи формування знань: засвоєння навчального матеріалу на емпіричному та теоретичному рівнях пізнання. Загальна

характеристика методів та прийомів засвоєння знань. Методи, прийоми, засоби викладання головних і другорядних фактів.

Тема 5. Методика організації навчальної діяльності викладача та студентів при вивченні предметів історичного циклу. Методи, прийоми і засоби навчання.

Загальна характеристика навчальної діяльності викладача та студентів. Співвідношення способів та методів навчання. Класифікація методів навчання.

Прийоми навчальної діяльності як історико-методична категорія. Методичні прийоми та засоби навчання і учіння. Прийоми навчальної роботи і пізнавальні уміння. Прийоми розумової діяльності студентів. Засоби навчання.

Змістовий модуль 2.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ. МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ НАВЧАЛЬНОГО ЗАНЯТТЯ З ПРЕДМЕТІВ ІСТОРИЧНОГО ЦИКЛУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ЗВО)

Тема 6. Дидактичні особливості організації і проведення лекційних та семінарських занять з історичних дисциплін у ЗВО.

Типологія лекцій. Особливості організації і проведення діалогічної та монологічної лекцій. Методика підготовки лекції із урахуванням специфіки навчальної дисципліни, пробільності ЗВО та факультету. Техніка читання лекції.

Види семінарських занять. Методика підготовки та проведення семінару-дослідження та семінару з елементами дискусії. «Круглий стіл» як форма семінарського заняття.

Методика аналізу та самоаналізу навчальних занять в системі ЗВО.

Тема 7. Факультатив і спецкурс як форми організації навчання предметів історичного циклу. Організація дистанційного навчання в системі ЗВО.

Технологія створення спецкурсів, факультативів, практикумів. Методика проведення факультативних занять, спецкурсів та практикумів.

Організація дистанційного навчання. Методика підготовки електронних навчальних курсів з історичних дисциплін.

Тема 8. Організація і проведення контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

Функції, види, принципи та прийоми перевірки результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Вимоги до перевірки знань і умінь студентів. Форми і методи контролю успішності студентів. Критерії оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Створення шкали оцінювання навчально-пізнавальної діяльності студентів з предметів історичного циклу.

Тема 9. Інновації у методиці навчання історичних дисциплін у ЗВО.

Інноваційність як ознака сучасної загальноосвітньої системи. Загальна характеристика педагогічних інновацій. Порівняльна характеристика "традиційного" та "інноваційного" навчання. Проблема технологізації вищої освіти. Поняття "інноваційної технології". Класифікація інноваційних дидактичних технологій та систем. Теоретичний аналіз змісту технологій проблемного, кооперативного, проектного, ігрового навчання у ЗВО.

Методика застосування дидактичних інновацій у навчальній діяльності викладача та студентів.

5.2. Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Кількість лекційних годин	Кількість годин на семінари	Кількість годин на практичні заняття	Кількість годин на самостійну роботу
Змістовий модуль 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ. ПРОЦЕС НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ТА ЙОГО ЗАКОНОМІРНОСТІ					
1.	Предмет викладання історичних дисциплін у закладах вищої освіти (ЗВО)".	2	-	-	8
2.	Теоретичні засади організації навчального процесу у ЗВО. Зміст, планування та організація освітнього процесу у ЗВО.	2	4	-	8
3.	Зміст і структура історичної освіти у ЗВО. Класифікація, та змістова характеристика історичних дисциплін у ЗВО.	2	2	-	8
4.	Методика формування знань з історичних дисциплін у ЗВО.	2	2	-	8
5.	Методика організації навчальної діяльності викладача та студентів при вивченні предметів історичного циклу. Методи, прийоми і засоби навчання.	2	2	-	8
	ЗМ 1	10	10		40

Змістовий модуль 2.					
ВИДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧЕНОГО ПРОЦЕСУ У ЗВО					
6.	Дидактичні особливості організації і проведення лекційних, семінарських та факультативних занять з історичних дисциплін у ЗВО. Організація дистанційного навчання в системі ЗВО.	6	6	-	8
7.	Методика організації науково-дослідної, самостійної та індивідуальної роботи студентів при вивченні історичних дисциплін у ЗВО.	2	4	-	8
8.	Контроль успішності та якості навчання студента	2	4	-	8
9.	Інновації у методиці навчання історичних дисциплін у ЗВО.	2	2		8
	ЗМ 2.	12	16		32
	Разом	22	26		72

5.3. Теми лекцій

№ з/п	№ теми	Назва теми	кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	1	Методика викладання історії у зво в структурі педагогічних наук	2	1
2	2-3	Теоретичні засади організації навчального процесу у ЗВО	4	1
3	4	Зміст і структура історичної освіти у ЗВО	2	1
4	5	Методика формування знань з історичних дисциплін У ЗВО	2	1
5	6	Дидактичні особливості організації і проведення лекційних занять з історичних дисциплін у ЗВО	2	1
7	7-8	Методика підготовки та проведення практичних занять з історичних дисциплін у ЗВО	4	1
8	9	Методика організація самостійної роботи студентів при вивченні історичних дисциплін у ЗВО	2	
9	10	Методика проведення студентської науково-дослідної роботи як напрямок самостійної	2	

		роботи при вивченні історичних дисциплін у ЗВО		
10	9	Методика контролю і оцінювання навчальних досягнень студентів при вивченні історичних дисциплін у ЗВО	2	2
		Всього годин	22	8

5.4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К/ть годин
1	Історичні дисципліни в дидактичній системі сучасного ЗВО	4
2	Особливості організації викладання історичних дисциплін в умовах кредитно-модульної системи	2
3	Методика формування знань при вивченні історичних дисциплін у ЗВО	2
4	Методи, прийоми та засоби навчання історичних дисциплін у ЗВО	2
5	Методика застосування сучасних інноваційних технологій навчання при вивченні історичних дисциплін у ЗВО	2
6	Лекція як форма навчання історичних дисциплін у ЗВО	4
7	Методика підготовки та проведення семінарських занять з предметів історичного циклу	2
8	Методика організації та проведення науково-дослідної роботи при вивченні історичних дисциплін у ЗВО	2
9	Методика організації самостійної роботи студентів при вивченні історичних дисциплін у ЗВО	2
10	Методика організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів предметів історичного циклу	4
разом		26

5.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К/ть годин
1	Методи наукового дослідження методики викладання історичних дисциплін у ЗВО.	2
2	Методика викладання історичних дисциплін в контексті реформування сучасної загальноосвітньої системи України.	5
3	Науково-педагогічна література із загальних питань та окремих проблем методики викладання історичних дисциплін у ЗВО.	5
4	Прийоми розумової діяльності студентів.	5
5	Методика підготовки та проведення семінару-дослідження.	5
6	«Круглий стіл» як форма семінарського заняття.	5
7	Методика проведення факультативних занять.	5
8	Методика підготовки електронних навчальних курсів з	5

	історичних дисциплін у ЗВО.	
9	Створення шкали оцінювання навчально-пізнавальної діяльності студентів з предметів суспільствознавчого циклу.	5
10	Методи, прийоми, засоби викладання головних і другорядних фактів.	5
11	Теоретичний аналіз змісту технологій проблемного навчання	5
12	Теоретичний аналіз змісту технологій кооперативного навчання.	5
13	Теоретичний аналіз змісту технологій проектного.	5
14	Теоретичний аналіз змісту технологій ігрового навчання.	5
15	Методика підготовки та проведення семінару з елементами дискусії.	2
16	Методика підготовки спецкурсів та практикумів.	3
Разом		72

5.6. Тематика індивідуальних завдань

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) в рамках дисципліни «Методика викладання історичних дисциплін у ЗВО» передбачає створення здобувачем вищої освіти авторського курсу за вибором. У процесі виконання завдання протягом семестру здобувач розробляє концепцію навчальної дисципліни, яка в перспективі може бути запропонована як вибіркова компонента освітньої програми (за вибором здобувача).

Результатом виконання ІНДЗ є **робоча програма навчальної дисципліни**, оформлена відповідно до вимог *Методичних рекомендацій щодо створення робочих програм ТНПУ*. Робоча програма має містити мету, завдання курсу, очікувані результати навчання, структуру змістових модулів, тематику занять, види діяльності здобувачів, форми та критерії оцінювання, а також навчально-методичне забезпечення курсу.

6. Форми та методи навчання

Викладання навчальної дисципліни «Методика викладання історичних дисциплін у ЗВО» здійснюється із застосуванням поєднання традиційних та інноваційних форм і методів навчання, що відповідають принципам студентоцентрованого, компетентнісного та діяльнісного підходів і сприяють формуванню як фахових, так і м'яких навичок (softskills) здобувачів вищої освіти.

Форми організації навчання: *лекції* (проблемні, інтерактивні, лекції-дискусії), *практичні та семінарські заняття* (з елементами аналізу історичних джерел, обговорення, роботи в малих групах), *консультації, самостійна робота студентів, виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ), участь у науково-освітніх заходах* (круглі столи, вебінари, конференції), а також використання *дистанційних форм навчання* на базі інформаційно-освітнього середовища університету.

Методи навчання: *словесні* (пояснення, розповідь, лекція, бесіда, дискусія), *наочні* (демонстрація, робота з мультимедійними матеріалами), *практичні* (виконання аналітичних завдань, підготовка презентацій),

проблемно-пошукові та дослідницькі методи, інтерактивні методи (робота в групах, мозковий штурм, рольові ігри), метод проєктів, метод портфоліо, а також цифрові методи навчання (використання онлайн-платформ, електронних ресурсів, освітніх сервісів).

Зазначені форми і методи навчання цілеспрямовано сприяють розвитку м'яких навичок здобувачів, зокрема:

- **проєктне навчання** розвиває критичне мислення, креативність, здатність до командної роботи та навички презентації результатів;
- **рольові ігри та симуляції** формують комунікативні компетентності, емоційний інтелект, уміння вирішувати педагогічні ситуації та конфлікти;
- **дискусії** сприяють розвитку аргументації, навичок активного слухання, толерантності до різних точок зору та критичного мислення;
- **рефлексивні практики (самоаналіз, обговорення досвіду)** забезпечують формування здатності до саморефлексії, саморозвитку та усвідомленого професійного зростання;
- **інтерактивні та цифрові технології навчання** розвивають цифрову грамотність, адаптивність, здатність до навчання впродовж життя та ефективної роботи в сучасному інформаційному середовищі.

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Методика викладання історичних дисциплін у ЗВО» застосовуються такі засоби оцінювання та форми демонстрування результатів навчання: поточне усне та письмове опитування; виконання й захист практичних робіт (моделювання фрагментів уроків, розроблення дидактичних матеріалів, навчальних завдань); презентація результатів самостійної роботи (аналітичні матеріали, методичні розробки, міні-дослідження); аналіз і самоаналіз навчально-методичних розробок; виконання тестових завдань; оцінювання участі в семінарських заняттях (дискусії, розв'язання методичних задач, робота в групах); захист результатів практичної підготовки (методичні матеріали, розробки занять, рефлексивні звіти).

8. Форми контролю

У процесі вивчення дисципліни «Методика викладання історичних дисциплін у ЗВО» використовуються такі форми контролю:

- **поточний контроль** здійснюється шляхом оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти на лекційних, семінарських і практичних заняттях, а також результатів виконання завдань самостійної роботи;
- **модульний контроль** проводиться після опанування логічно завершеної частини навчальної дисципліни; оцінка за модуль формується як сукупність балів, отриманих здобувачами освіти за всі види навчальної діяльності в межах відповідного змістового модуля;
- **підсумковий контроль** здійснюється у формі екзамену, що передбачає тестування з використанням електронної платформи **MOODLE** у терміни, визначені графіком освітнього процесу.

9. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Критерії та порядок оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до Положення про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, результати складання дисципліни оцінюються за 100- бальною шкалою і переводяться у 5-бальну (4-рівневу) і 2-рівневу шкалу.

Поточний контроль здійснюється під час семінарських, практичних занять та шляхом оцінювання виконання завдань для самостійної роботи.

За роботу на *семінарському занятті* здобувач освіти може отримати **максимум 5 балів: 3 бали** - за теоретичну підготовку, **2 бали** - за виконання завдань для самостійної роботи.

3 бали: знання студента глибокі, міцні, системні; відповідь логічна, обґрунтована, чітка, завершена; студент при висвітлені питання уміє застосувати набуті знання, у нестандартних ситуаціях (навести прикладі із життя, моделює педагогічні ситуації) та вміло оцінює сучасні процеси, що відбуваються в методиці навчання історії; студент вміло володіє понятійно-категоріальним апаратом; студент демонструє уміння аналізувати, систематизувати, порівнювати, класифікувати; студент використовує й вміє аналізувати, додаткову і спеціальну літературу, наочність тощо; студент може висловити власну думку; відповідь містить узагальнення і висновки; мова грамотна, літературна.

2 бали: студент демонструє повні, систематичні знання з теми семінарського заняття, вміє пояснити основні закономірності; відповідь правильна логічна, завершена, обґрунтована, достатньо самостійна, простежується уміння застосувати набуті знання в життєвих ситуаціях; студент володіє основними навиками розумової роботи (узагальнення, систематизація, порівняння); під час відповіді студент апелює до психолого-педагогічної та дидактичної літератури, використовує описаний передовий педагогічний досвід з фаху однак при викладі матеріалу допускає несуттєві помилки; мова грамотна.

1 бал: знання студента фрагментарні та мають відтворюючий характер; студент може аналізувати навчальний матеріал лише за допомогою викладача; в аргументації можуть зустрічатися несуттєві неточності; відповідь несамоствійна; може бути порушена логіка викладу; мова грамотна.

***Додаткові 2 бали** студент отримує за виконання практичних (самостійних) завдань розроблених до кожної теми семінарського заняття.*

Результати виконаних завдань обговорюються та аналізуються під час семінарського заняття і слугують ілюстрацією до усної відповіді студента на питання плану семінару.

Критерії оцінювання семінарських занять

Таблиця відображає критерії оцінювання семінарських занять з дисципліни. Максимальний бал за заняття становить 5, з яких 2 бали відводяться на

оцінку самостійно виконаних студентами практичних завдань, використаних для ілюстрації відповідей та обговорення на семінарі.

Критерій оцінювання	Опис критерію	Бал
Активність та участь у дискусії	Студент бере активну участь у обговоренні, висловлює власні думки, ставить запитання	2
Виконання практичних завдань	Виконання завдань, кейсів або вправ під час семінару, застосування теоретичних знань	2
Підсумки та аргументація	Здатність узагальнити обговорення, логічно обґрунтувати власні висновки та пропозиції	1
Загальна сума		5

Критерії оцінювання завдань для самостійного виконання

Критерії враховують повноту, якість, оригінальність, терміновість виконання та правильність оформлення завдання. **Максимальний бал - 2**

Критерій оцінювання	Опис критерію	Бал
Повнота виконання завдання	Усі пункти завдання опрацьовані та представлені у зрозумілій формі	0,5
Якість виконання	Правильність використання методичних прийомів, теоретичних положень та матеріалів	0,5
Оригінальність і креативність	Наявність власного аналізу, висновків або нестандартного підходу	0,5
Терміновість подання	Завдання виконано і представлено у встановлений термін	0,25
Оформлення і презентація	Структурованість, логічність викладу, відповідність вимогам до оформлення	0,25
Максимальний бал		2

Критерії для оцінки ІНДЗ з теорії та методики навчання історії.

Таблиця відображає критерії оцінювання індивідуальної навчально-дослідницької роботи (ІНДЗ) з дисципліни. Максимальний бал за роботу становить **15** і включає оцінку актуальності теми, теоретичного обґрунтування, аналітичної складової, практичних пропозицій, оформлення та захисту роботи.

№	Критерій оцінювання	Зміст критерію	Макс. бал
1	Актуальність і обґрунтованість курсу	Відповідність сучасним освітнім потребам, чіткість і доцільність тематики вибіркової дисципліни	2
2	Чіткість мети та результатів навчання	Логічність формулювання мети, відповідність результатів навчання змісту курсу	2

3	Структура та логіка побудови програми	Наявність змістових модулів, послідовність тем, збалансованість навантаження	3
4	Методичне забезпечення курсу	Використання сучасних методів, форм і технологій навчання	2
5	Система оцінювання	Обґрунтованість форм і критеріїв оцінювання, їх відповідність результатам навчання	2
6	Відповідність вимогам оформлення	Дотримання Методичних рекомендацій ТНПУ, правильність структури програми	2
7	Самостійність і креативність	Оригінальність ідей, авторський підхід, інноваційність курсу	2
Разом			15

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

модулі	Модуль 1													Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4	Разом
види роботи	Семінарські заняття (15+24=39.)													Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль	
зміст модуля	Зм 1. - 15					Зм 2. - 24								ІНДЗ			
теми	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15		20	100
бали	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3				
с/р.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		26		

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Дотримання встановлених термінів виконання навчальних завдань є обов'язковим. Перескладання модульного контролю здійснюється за дозволом деканату у разі наявності поважних причин. У випадку виникнення конфліктних ситуацій учасники освітнього процесу керуються нормами *«Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка»*.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися вимог *«Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка»*. Забороняється списування під час виконання тестових і контрольних завдань, використання несанкціонованих джерел інформації, а також привласнення чужих результатів інтелектуальної діяльності. Використання мобільних пристроїв під час занять допускається лише за погодженням із викладачем і відповідно до освітньої мети заняття.

Політика щодо відвідування. Відвідування навчальних занять є обов'язковим. У разі наявності об'єктивних причин (хвороба, участь у програмі дуальної освіти, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) можливе навчання в дистанційному форматі за попереднім погодженням із викладачем.

11. Політика використання ШІ в межах навчальної дисциплін

Використання інструментів штучного інтелекту (ШІ) у межах навчальної дисципліни регламентується відповідно до *«Політики використання штучного інтелекту у науково-технічній та інноваційній діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка»* та здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності, етичності та відповідального використання цифрових технологій.

У процесі вивчення дисципліни допускається використання систем ШІ як допоміжного інструменту для генерації ідей, структурування матеріалу, мовного редагування, підготовки до занять та виконання окремих навчальних завдань. Водночас таке використання має бути прозорим і не підміняти самостійну пізнавальну діяльність здобувача.

У разі використання ШІ для створення окремих фрагментів тексту або підготовки навчальних матеріалів здобувач зобов'язаний зазначити це у списку використаних джерел (із зазначенням назви моделі, версії, розробника та дати звернення), а також, за можливості, додати текст запиту (prompt) у додатки до роботи. До моменту захисту роботи або публікації результатів здобувач повинен зберігати історію взаємодії з відповідними інструментами ШІ як підтвердження власного внеску.

Викладач, своєю чергою, визначає доцільність і допустимість використання ШІ під час виконання конкретних завдань, про що повідомляє здобувачів заздалегідь. Форми контролю знань і оцінювання результатів навчання добираються з урахуванням мінімізації неконтрольованого впливу систем ШІ та забезпечення об'єктивності оцінювання.

Порушення вимог щодо прозорого та доброчесного використання ШІ розглядається як порушення академічної доброчесності та тягне за собою відповідні академічні наслідки.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мультимедійний проектор – демонстрація презентацій.
2. Комп'ютери з доступом до Інтернету – проведення підсумкового контролю.

13. Рекомендована література

Основна

Науково-педагогічні джерела, посібники та підручники

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Київ: Либідь, 1998.
2. Александрова М. А. Методика викладання історії у ВНЗ. Харків, 2004.

3. Александрова М. А. Методика викладання історичних дисциплін у ВНЗ. Київ, 2006.
 4. Андрейчук А. Рейтингова технологія оцінки знань у навчально-виховному закладі. *Педагогіка і психологія*. 1996. № 1, 3.
 5. Баранова Н. М. Методика викладання етики та естетики. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2007. 110 с.
 6. Балух В. О. Магістерські роботи : Методичні рекомендації. Чернівці : Рута, 2003. 42 с.
 7. Баловсяк Н. В. Реферат, курсовая, дипломная на комп'ютері. СПб., 2006.
 8. Булах І. Цільовий підхід до розробки навчальної програми предмета та етапи його реалізації. *Педагогіка і психологія*. 1997. № 4.
 9. Баханов К. Специфіка навчання історії у вищій школі. Київ, 2003.
 10. Боднар А. Семінарське заняття у вищій школі. Київ, 1984.
 11. Бойко А., Гриньова М., Дем'яненко М. Варіативність занять у педагогічному вузі. *Педагогіка і психологія*. 1994. № 2.
 12. Бреценко В. Право у вищій школі. Львів, 2006.
 13. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів. *Вища школа*. 2001. № 4–5.
 14. Вища освіта і Болонський процес: навч. посіб. / за ред. В. Г. Кременя. Тернопіль, 2004.
 15. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: метод. посіб. для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
 16. Верещак Є. П., Лозова О. М. Диференціація навчання за системою рейтингу. *Педагогіка і психологія*. 1996. № 1.
 17. Галай А. О., Стаднік В. В. Інтерактивні методики викладання у правопросвітній діяльності: Тренінговий комплекс: навч.-метод. посіб. Київ : Атіка, 2006. 124 с.
 18. Гомотюк О. Є., Є. В. Паньків. Університетська студентська освіта та її місце в освітньому процесі у контексті Болонської декларації. Тернопіль : ТНЕУ, 2008. 186 с.
 19. Гончарова Н. О. Методика викладання історії у вищій школі: навч. посіб.. Харків, 2009.
 20. Горохівський П.І. Вивчення курсу «Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі». Умань, 2013.
 21. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.
- Допоміжна**
22. Житецька Н. Розроблено концепцію визначення рейтингових оцінок. *Рідна школа*. 2002. № 8–9.
 23. Жорнова О., Жорнова О. Організаційно-методичні засади викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Київ, 2011.
 24. Жук Ю. Можливості нової технології. *Освіта*. 2003. № 34.
 25. Про вищу освіту: Закон України від 30.08.2025. №1556-VII.

26. Земцова В. И. Система методической подготовки преподавателя: структура и содержание. Наука и школа. 2000. №3.

27. Ігнатенко Н. Діагностика та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення Методики викладання історії в школі. Удосконалення змісту й технології оцінювання якості підготовки майбутніх фахівців відповідно до вимог Європейської асоціації якості освіти: матеріали регіонального науково-практичного семінару. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2007.

28. Ігнатенко Н. Ігрове моделювання як засіб формування професійної компетентності вчителя історії. Професійні компетенції та компетентності вчителя : матеріали регіонального науково-практичного семінару. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. С. 56–59.

29. Ігнатенко Н. Кооперативно-групове навчання в контексті підвищення ефективності практичних занять з історії у вищому навчальному закладі. Шляхи модернізації вищої освіти в контексті євро інтеграції: матеріали регіонального науково-практичного семінару. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2007. С. 192–194.

30. Ігнатенко Н. В., Савенко В. В. Особистісно-орієнтоване навчання як дидактична умова формування професійної компетентності вчителя історії Інноваційно–інформаційні технології навчання. Тернопіль, 2016.

31. Ігнатенко Н. Особливості діагностики та оцінювання результатів навчальної діяльності студентів з курсу «Методика навчання історії в школі». Проблема конструювання та застосування засобів оцінювання успішності студента: Матеріали регіонального науково-практичного Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. С. 58–64.

32. Ігнатенко Н. Система оцінювання в контексті перевірки навчальних досягнень учнів з історії. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Історія. – 2004. Вип. 1. Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка. С. 252–259.

33. Ігнатенко Н. Система оцінювання в контексті перевірки навчальних досягнень майбутніх вчителів історії. Формування професійної культури вчителя в контексті інтеграції України в європейський освітній простір. Тернопіль: ТНПУ, 2007. С. 81–85.

34. Ігнатенко Н. (2020). Професійний розвиток учителя історії у контексті реалізації концепції «Нова українська школа». *Наукові записки ТНПУ імені В. Гнатюка*. Серія: Педагогіка. (2). С. 42–49. Ігнатенко Н. (2021). Інтерактивне навчання як тенденційна характеристика процесу модернізації шкільної історичної освіти на поч. ХХІ ст. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія: Педагогіка. (1). С. 84–89.

35. Ігнатенко Н. (2021). Світові тенденції соціокультурних змін та їх вплив на модернізаційні процеси в освіті. *Витоки педагогічної майстерності*. Серія: Педагогічні науки. (28). С. 70–76.

36. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : Світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : К.І.С., 2004. 112 с.

37. Коханко О. Доцільність застосування модульно-рейтингової технології навчання. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2002. № 5.
38. Луговий В. І. Європейська концепція компетентнісного підходу у вищій школі та проблеми її реалізації в Україні. *Педагогіка і психологія: Науково-теоретичний та інформаційний журнал*. 2009. № 2. С. 13–25.
39. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: Навч. посіб. / За ред. С. І. Гончаренка, П. М. Олійника. Київ: Вища школа, 2003.
40. Методичні рекомендації про організацію та проведення навчальних занять, відкритих занять, взаємовідвідування та контрольних відвідувань в університеті. Київ, 2014.
41. Мороз О.П., Падалка О. С., Юрченко В.І. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки. Навч. посіб. /За заг. ред. О. Г. Мороза / О. П. Мороз, О. С. Падалка, В. І. Юрченко. Київ: НПУ, 2006. – 206 с.
42. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: Навч. посіб. / За ред. С. І. Гончаренка, П. М. Олійника. Київ: Вища школа, 2003.
43. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посіб. / В. М. Нагаєв. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
44. Науково-дослідницька діяльність студентів: актуальність та організація: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів України / Г. В. Терещук, М. М. Алексієвець, Л. М. Алексієвець. – 3-є переробл. та доп. видання. Тернопіль: Вектор, 2012. 362 с.
45. Осташук І. Б. Методичні рекомендації з релігієзнавства / І. Б. Осташук. – Івано-Франківськ: Видавець Третяк І. Я., 2008. 64 с.
46. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / за ред. З. Н. Курлянд. Київ: Знання, 2005. 399 с.
47. Сікорський П. І. Кредитно-модульна технологія навчання: Навчальний посібник. Київ: Вид-во. Європ. ун-ту, 2004. 127 с.
48. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII.
49. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII.
50. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII.
51. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова КМУ від 29 квітня 2015 р. № 266.
52. «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін: Лист МОН України від 11.03.2015 №1/9-120
53. Про затвердження професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти»: Наказ МОН України від 16 жовтня 2024 р.
54. Про проведення педагогічного експерименту з кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Наказ Міністерства освіти і науки України від 23 січня 2004 р. № 48.
55. Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу]: Наказ Міністерства освіти і науки України від 20 жовтня 2004 року. № 812

56. Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Лист МОН від 26.02.2010 р. N 1/9 – 119.

14. Інформаційні ресурси

У межах вивчення дисципліни здобувачам пропонуються інформаційні ресурси та онлайн-курси, які можуть бути використані для поглиблення знань і формування професійних компетентностей. За умови успішного опанування таких курсів (та/або інших форм неформальної чи інформальної освіти) їх результати можуть бути зараховані викладачем відповідно до передбачених у робочій програмі форм контролю. Визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти в інших випадках здійснюється згідно з процедурою, визначеною відповідними нормативними документами ТНПУ.

№	Назва ресурсу	Тип ресурсу	Посилання
1	Платформа «EU StudyDaysinUkraine»	Освітня платформа	https://www.eustudydays.in.ua/
2	Європейський простір вищої освіти (EHEA)	Офіційний міжнародний ресурс	https://www.ehea.info/
3	Європейська Комісія: EducationandTraining	Офіційний міжнародний ресурс	https://education.ec.europa.eu/
4	Програма Erasmus+	Міжнародна освітня програма	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/
5	Платформа eTwinning	Освітня платформа ЄС	https://www.etwinning.net/
6	Програма CEEPUS	Міжнародна освітня програма	https://www.ceepus.info/
7	Coursera	Платформа онлайн-курсів (МООС)	https://www.coursera.org/
8	edX	Платформа онлайн-курсів (МООС)	https://www.edx.org/
9	Дія.Освіта	Національна освітня платформа	https://osvita.diiia.gov.ua/
10	Міністерство освіти і науки України	Офіційний національний ресурс	https://mon.gov.ua/
11	Нова українська школа (НУШ)	Освітній портал	https://nus.org.ua/
12	Prometheus	Платформа онлайн-курсів	https://prometheus.org.ua/
13	Освіторія	Освітня платформа	https://osvitoria.media/
14	Europeana	Цифрова бібліотека ЄС	https://www.europeana.eu/
15	Репозитарій ТНПУ ім. В. Гнатюка	Інституційний науковий ресурс	https://elr.tnpu.edu.ua/
16	Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського	Науково-бібліотечний ресурс	http://www.nbuv.gov.ua/

15. Комунікація та етика взаємодії

Комунікація між здобувачами вищої освіти та викладачем здійснюється через офіційні канали: корпоративну електронну пошту університету, систему дистанційного навчання (Moodle), а також під час аудиторних занять

і консультацій. За потреби можуть використовуватися додаткові цифрові інструменти (відеоконференції, месенджери) за попереднім погодженням із викладачем.

Консультування здобувачів відбувається відповідно до встановленого графіка консультацій або за індивідуальною домовленістю. У разі неможливості бути присутнім на занятті з поважних причин (хвороба, участь у навчальних чи наукових заходах тощо) здобувач зобов'язаний завчасно (як правило, не пізніше ніж за 1 день) повідомити про це старосту академічної групи, який інформує викладача під час заняття. Відсутність має бути підтверджена відповідними документами, що надає здобувачу право на ліквідацію академічної заборгованості у встановленому порядку.

Учасники освітнього процесу дотримуються принципів академічної культури, взаємоповаги, толерантності, доброчесності та професійної етики. У комунікації очікується коректний, конструктивний і доброзичливий стиль спілкування, дотримання норм академічного етикету, аргументованість висловлювань і повага до різних точок зору. Недопустимими є прояви дискримінації, образливі висловлювання, некоректна поведінка або порушення правил академічної доброчесності.

Викладач і здобувачі несуть взаємну відповідальність за дотримання етичних норм і підтримання сприятливого освітнього середовища. У разі виникнення конфліктних ситуацій вони вирішуються відповідно до чинних нормативних документів закладу вищої освіти.